

Till

Regeringen
Miljödepartementet

via e-post: m.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande

Stockholm 10 juli 2020

Miljödepartementets ärende nr M2018/02437/Me angående Vattenfall Vindkraft AB:s ansökan om tillstånd till uppförande och drift av gruppstation för vindkraft m.m. vid Kriegers flak

Med stöd av tidigare ingiven fullmakt får vi, i egenskap av ombud för Vattenfall Vindkraft AB (nedan "Vattenfall" eller "Bolaget") anföra följande.

Vattenfall har tagit del av yttranden från Sveriges geologiska undersökning, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Länsstyrelsen i Skåne län samt Svensk Vindenergi.

Inkomna yttranden bemöts var för sig i den ordning som de inkommit. För att underlätta läsningen har respektive remissyttrande sammanfattats av Bolaget i inledningen av varje avsnitt. Vattenfall har denna dag även ingivit ett yttrande till Länsstyrelsen i Skåne län (nedan "länsstyrelsen"), i den parallella prövningen avseende ansökan om tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Även detta yttrande biläggs för kännedom, och för att regeringen ska få ett så fullgott prövningsunderlag som möjligt, se bilaga A. I relevanta delar hänvisas också till bilaga A, varför denna bilaga i relevanta delar ska ses som en integrerad del av detta yttrande. Detta yttrande har på motsvarande sätt givits in till länsstyrelsen. Bolagets förhoppning är att respektive prövningsmyndighet på detta sätt ska kunna bilda sig en samlad syn av projektet och dess effekter, samtidigt som det tydliggörs vilka frågor som länsstyrelsen respektive regeringen i egentlig mening har att beakta vid sin prövning enligt 7 kap. miljöbalken respektive lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

Yttrandet inleds med att allmänt avsnitt, för att fånga upp vissa uppdateringar av projektet som skett sedan det senaste yttrandet ingavs den 17 januari 2020 (nedan kallat "januariyttrandet").

1 Inledning

I takt med att den fortsatta detaljprojekteringen av projektet fortskridit har Vattenfall identifierat en förbättrad teknik vad avser exportkablarna. Enligt tidigare beskrivning av exportkablarna, se bl.a. bilaga C till januariyttrandet, ska dessa bestå av fyra stycken parallella kabelförband med en kabelvolt om 130 kV vardera – detta i enlighet med regeringens beslut om nätkoncession från 2016. Vattenfall kan nu emellertid konstatera att en mer kostnadseffektiv lösning, och som dessutom skulle ge upphov till mindre omgivningspåverkan, skulle vara att i stället förlägga enbart två stycken kabelförband, med en kabelvolt om 220 kV vardera. Frågan är främst relevant i förhållande till Bolagets tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln liksom beslutad nätkoncession för ledning, men Vattenfall vill ändå, inom ramen för detta ärende, lyfta den tekniska utvecklingen som gjorts i projektet. Mot bakgrund av att detta inte är en fråga för regeringen att pröva inom ramen för nu aktuellt ärende, utvecklas dock inte de tekniska detaljerna kring exportkabeln och dess utläggande inom ramen för detta yttrande.

2 Vattenfalls bemötande av inkomna synpunkter

2.1 Sveriges geologiska undersökning

Sveriges geologiska undersökning (nedan ”SGU”) har anført att det förutsätts att geotekniska undersökningar utförs till berört djup i havsbotten, att en övervakning i vindkraftområdet bör ske av förändringar i bottenmorfologi och ytsedimentfördelning genom mätning med multistrålekolod, att sådan övervakning bör kunna fastställas genom villkor om kontrollprogram samt att myndigheten inte har några synpunkter på att genomförandetiden ska börja löpa vid tidpunkten för tillståndsbeslutets lagkraftvinnande.

Vattenfall kan bekräfta att de mätningar som kommer att göras inför anläggandet av vindkraftparken kommer att utföras till relevant djup.

Vad gäller SGU:s fråga om övervakning av erosion får Vattenfall anföra följande.

SGU har inom ramen för det aktuella projektet föreslagit att övervakning av förändringar i bottenmorfologi och ytsedimentfördelning lämpligen sker genom användandet av multistrålekolod (MBES). Vattenfalls geovetenskapliga avdelning har, med anledning av SGU:s yttrande, haft en förnyad och fördjupad diskussion kring lämpliga övervakningsmetoder. Flertalet experter inom nämnda avdelning har lång erfarenhet av geovetenskapliga undersökningar i den angränsande danska vindkraftparken, vilket bedöms av relevans även för nu aktuellt projekt på svenska delen av Kriegers flak.

Den samlade bedömningen från Vattenfalls sida är att den föreslagna övervakningsmetoden med MBES inte nödvändigtvis är rätt metod för att kunna påvisa förändringar i hållfastigheten i

fundamentkonstruktionen som ska uppstå som en följd av förändringar i bottenmorfologi och ytsedimentfördelning. Denna bedömning grundar sig även på erfarenheter och befintliga geovetenskapliga data från liknande projekt på andra platser.

Vattenfall föreslår i stället att MBES-tekniken kompletteras med andra övervakningsmetoder, vilka lämpligen fastslås i kontrollprogram för verksamheten. Grunden för denna ståndpunkt är följande.

I en sandbotten och med höga strömmar finns det risk för erosion runt fundament. I Östersjön är strömmarna generellt sett långsamma, vilket även gäller inom området för den planerade vindkraftsparken. Risken för erosion bedöms med anledning härav, på en övergripande nivå, som relativt låg. Erosion är dock också beroende av andra omständigheter såsom exempelvis kornstorlek. Runt Kriegers flak består bottenmiljön av glaciära sedimenttyper med större kornstorlekar som är naturligt resistent mot erosion. Före installation av fundamenten kommer dock en fördjupad erosionsriskbedömning att göras, baserad på en mängd faktorer såsom fundamentstyp och storlek, strömmar samt sediment. Genom denna bedömning kan säkerställas att fundamentet uppförs på ett långsiktigt säkert och hållbart sätt, vilket givetvis också ligger i Vattenfalls direkta intresse.

I erosionsriskbedömningen kommer också den potentiella sedimenttransporten att bedömas genom en jämförelse mellan batymetriska data från MBES-undersökningar och tidigare baslinjeundersökningar samt förnyade förkonstruktionsundersökningar. Genom denna bedömning fastställs även den slutliga designen avseende erosionsskyddet för fundamenten.

Erosionsskyddet består vanligtvis av ett filterlager med en tjocklek om ca 30 cm av mindre stenar, i syfte att hålla havsbottens sand på plats. Ovanför filterskiktet placeras ett erosionsskyddslagret av stenblock med en tjocklek på ungefär en meter. Erosionsskyddslagret ger filterlagret vikt och förhindrar därmed filterlagret från att eroderas. Övervakningen av själva erosionsskyddet är baserat på bedömningen av erosion och består av MBES-undersökningar för att bedöma om erosionsskyddslagrets stenblock har flyttats sedan installationen. Tidsintervallet för MBES-mätningar baseras på rekommendationer i erosionsriskbedömningen. MBES-undersökningen kommer således, som framgår av ovan, att avbilda stenblocken i erosionsskyddet upptill, dock inte filterlagret och havsbotten under dessa. Teoretiskt skulle det emellertid kunna förekomma erosion även under erosionsskyddslagret, även om detta inte bedöms troligt för det aktuella projektet på Kriegers flak. Dock kommer även detta fenomen att utredas och bedömas i den erosionsriskbedömning som beskrivits ovan.

Mot bakgrund av ovan föreslås således att den av SGU föreslagna övervakningen med hjälp av MBES runt fundamenten kompletteras med plats-specifika erosionsriskbedömningar.

Omfattningen och den närmare utformningen av detta bestäms lämpligen inom ramen för kontrollprogrammet, vilket med fördel tas fram i samråd med SGU.

För frågor om miljögifter, vänligen se Vattenfalls yttrande till länsstyrelsen, bilaga A.

2.2 Naturvårdsverket

Naturvårdsverket har i huvudsak anfört, av vad nu är av intresse, att de skyddsåtgärder Bolaget föreslagit till skydd för tumlare inte är tillräckliga (exempelvis vad avser föreslagen tidsrestriktion för tumlare), att ytterligare skyddsåtgärder och villkor är nödvändiga för det fall att tillstånd ges (såsom skrämselemetoder för tumlare) samt att Naturvårdsverket i övrigt vidhåller vad verket tidigare anfört beträffande en stoppreglering för flyttande tranor och rovfåglar.

Vattenfall bemöter Naturvårdsverkets yttrande ämnesvis nedan.

2.2.1 Påverkan på tumlare

2.2.1.1 Bakgrund

Den aktuella vindkraftparken kommer att uppföras i ett område där framförallt individer av den s.k. Bälthavspopulationen befinner sig. Under vintern kan dock inte uteslutas att även enstaka individer från den starkt hotade Östersjöpopulationen befinner sig i området. Tumlare som art omfattas av artskyddsförordningen (2007:845), även om man numera gärna skiljer på de olika populationerna inom svenskt vatten. Mot bakgrund av den förhållandevis lilla populationen av Östersjötumlare måste anläggandet av den aktuella vindkraftparken anpassas och hänsyn ske framförallt i förhållande till dessa individer.

Vattenfall har, genom bl.a. ett omfattande arbete med modellering av potentiell omgivningspåverkan, tagit fram en metod för anläggande, med vilken en negativ påverkan på tumlare kan undvikas. Arbetet har bedrivits med framstående forskare inom området från Århus universitet i Danmark. Modellen visar, i korthet, att endast djur inom ett avstånd om tio kilometer riskerar att utsättas för ljudnivåer som kan orsaka beteendeffekter (för definition av beteendeffekter, se bilaga D till januariyttrandet). Med användning av modellerade tätheter av tumlare från SAMBAH-projektet visas att endast ett fåtal individer riskerar en, för tumlaren, ofarlig beteendepåverkan. Mot bakgrund av de tidsrestriktioner som nu accepterats av Bolaget, bedöms risken för att en tumlare ur Östersjöpopulationen ska komma att påverkas av pålningsarbeten som minimal.

De modelleringar och bedömningar som tagits fram är inte enbart hänförliga till själva Natura 2000-området, utan avser projektet i sin helhet. Mot bakgrund härav är det, utifrån befintligt underlag, även möjligt att göra en bedömning avseende otillåten påverkan enligt artskyddsförordningen.

Slutsatsen av genomförda bedömningar, från ledande tumlarforskare vid Århus universitet, är att aktuellt projekt, med vidtagande av föreslagna skyddsåtgärder, inte kommer att påverka tumlarpopulationens bevarandestatus negativt. I denna bedömning ligger att det för Östersjötumslaren kan vara nödvändigt att bedöma påverkan även på individnivå.

Vad avser frågan om projektets påverkan på tumlare i övrigt hänvisas till det yttrande som denna dag givits in till länsstyrelsen, se bilaga A samt bilaga F. Detta eftersom de bedömningar som presenteras där, även gör sig gällande för projektet i sin helhet.

Mot bakgrund av framförda synpunkter i det parallella ärendet hos länsstyrelsen har Vattenfall föreslagit nya och justerade villkor beträffande tumlare. Motsvarande villkor föreslås även gälla i ärendet hos regeringen, se uppdaterade villkor i bilaga B.

2.2.1.2 Något beträffande utformningen av vindkraftparken m.m.

Naturvårdsverket har i sitt yttrande (sid. 1) anført att vindkraftverk vare sig kan anläggas inom Natura 2000-området eller inom en tillräcklig buffertzona för detta. På sid. 6 av yttrandet utvecklas detta som att anläggande av vindkraftverk med *monopiles* inte kan accepteras inom dessa områden. Bolaget tolkar Naturvårdsverkets yttrande som att det är anläggande av monopiles som avses.

Vattenfall får med anledning härav anföra följande.

Enligt den modellering och bedömning som utförts av forskare vid Århus universitet finns ingen vetenskaplig anledning att anta att anläggandet av monopiles, med beaktande av föreslagna försiktighetsmått och skyddsåtgärder, skulle medföra att bevarandet av arten tumlare inom Natura 2000-området avsevärt försvårades. I denna bedömning ligger att det för Östersjötumslaren kan vara nödvändigt att bedöma påverkan även på individnivå. Redan av detta skäl saknas anledning att överväga andra typer av vindkraftfundament. Genomförd modellering utfördes med antagandet att pålning även kan komma att ske under perioden november-december. I syfte att tillmötesgå önskemål från bl.a. Naturvårdsverket har Bolaget emellertid beslutat att även hålla denna tidsperiod fri från pålning. Med anledning härav kommer risken för temporär beteendepåverkan på individer från såväl Östersjöpopulationen som Bälthavspopulationen att vara än mindre än vad som tidigare angetts. Att med stöd av detta kräva att den aktuella vindkraftparken ska uppföras med andra typer av vindkraftfundament är orimligt och saknar vidare miljömässiga skäl.

Såsom Vattenfall anført redan i januariyttrandet till länsstyrelsen så används alternativ till monopiles i huvudsak för turbiner upp till 9 MW. Vattenfalls ansökan avser en möjlighet att anlägga turbiner om maximalt 20 MW. Inför ansökan om ändringstillstånd till regeringen har en noggrann

utvärdering av en rad alternativa anläggningsmetoder utvärderats av Vattenfall, vilket även gjorts löpande sedan det ursprungliga tillståndet meddelades för snart 15 år sedan. Det är således fel att tro, som Naturvårdsverket verkar ha uppfattat det, att andra grundläggningsmetoder än monopiles inte har utretts av Bolaget. För mer information beträffande olika typer av vindkraftfundament och dess miljöpåverkan hänvisas till januariyttrandet, i huvudsak bilaga C samt D.2.

I tillägg till att det saknas miljömässiga skäl att anlägga hela eller delar av vindkraftparken med en annan fundamentstyp så har Vattenfall genomfört noggranna kostnadsuppskattningar och beräkningar vad en alternativ utformning med andra fundamentstyper skulle innebära i merkostnader för projektet.

I det första beräkningsexemplet har Vattenfall beräknat merkostnaden för att anlägga hälften av vindkraftverken med monopiles, och hälften av vindkraftverken med s.k. ”gravitationsfundament” (för en närmare beskrivning om respektive fundamentstyp hänvisas till bilaga C i januariyttrandet). Baserat på nuvarande affärsplaner och två sannolika aktuella konstruktionsstorlekar beräknas detta medföra en *merkostnad* på ett spann om ca 900 miljoner till 1,2 miljarder kronor (oaktat det faktum att en park med ”blandade verk” enligt detta exempel sannolikt inte skulle accepteras rent kommersiellt). Denna extra kostnad bedöms utgöra ca 8-11 procent av totalkostnaden för anläggandet av vindkraftparken.

I det andra beräkningsexemplet, som avser alternativet att hela vindkraftparken uppförs med gravitationsfundament (d.v.s. det är nödvändigt att installera än fler verk för att uppnå samma effekt), blir merkostnaden mellan 1,4-1,6 miljarder kronor, vilket utgör ca 13-16 procent av totalkostnaden för vindkraftparken.

I beräkningarna ovan ingår även kostnader för att genomföra de bullerreducerande insatser som Vattenfall åtagit sig inom ramen för denna prövning. Sammantaget bedöms den tekniska utformning som föreslagits av Naturvårdsverket inte stå i någon som helst proportion till den potentiella miljönyttan. En vindkraftpark med den utformning som föreslagits av Naturvårdsverkets är således inte kommersiellt gångbar, och en reglering i enlighet med förslaget skulle sannolikt sätta stopp för utvecklingen av en svensk vindkraftpark på Kriegers flak. Det bör i sammanhanget noteras att de säsongsbegränsningar och övriga skyddsåtgärder som redan föreslagits av Vattenfall genom januariyttrandet beräknas kosta 40 miljoner kronor extra, i förhållande till de redan befintliga villkoren för vindkraftparken.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan saknas skäl att föreskriva ett villkor i enlighet med Naturvårdsverkets förslag (att grundläggning med monopiles inte får ske inom Natura 2000-området eller en buffertzonen om 1 300 meter från detta).

Vattenfall vill i sammanhanget också bemöta Naturvårdsverkets påstående att installation av monopiles kommer att ske varannan dag under sex månaders tid. Detta stämmer inte. Anläggandet av vindkraftparken förväntas ta ca två till tre och en halv månad, beroende på vilken storlek av turbin som slutligen väljs. Som vid alla arbeten till havs krävs dock en förhållandevis god marginal, eftersom vädret kan vara nyckfullt och arbetsmiljö ofta är en av de mest kritiska aspekterna vid anläggande till havs. Oaktat om arbetet *skulle kunna* utföras under angiven tidsperiod, innebär detta dock inte att pålningsarbete sker konstant under hela denna period. Pålning av ett enskilt fundament tar generellt sett några timmar. Därefter uppstår ca ett dygns uppehåll, för flytt av pålningsfartyget (liksom beslutade skyddsåtgärder) till dess att nästa pålningsarbete kan påbörjas. I effektiv pålningstid för hela vindkraftparken innebär detta ca 8-11 dygns effektiv pålningstid. Det bör noteras att Vattenfall har föreslagit ett villkor för att begränsa pålningstiden för respektive vindkraftverk, se bilaga B.

2.2.2 Påverkan på fågel

2.2.2.1 Alfågeln

Inom ramen för det parallella ärendet hos länsstyrelsen presenterar Vattenfall projektets påverkan på alfågeln, såsom en inom Natura 2000-området förekommande art (om än sparsamt), se bilaga A. I övrigt hänvisas till bilaga E (med underbilagor) i sin helhet. Sammanfattningsvis kan dock kort anföras följande.

Av tidigare genomförda inventeringar framgår att alfågel endast förekommer sporadiskt i aktuellt exploateringsområde, och då främst i den västra delen av området (utanför svensk ekonomisk zon och Natura 2000-området Sydvästskånes utsjövattnen). Genomförda utredningar pekar, tvärtom, på att området har en högst marginell betydelse för alfågeln. Den mindre betydelse som området tidigare möjligen hyst (med uppskattningsvis 0,2 alfåglar per kvadratkilometer) bedöms ha reducerats ytterligare med anledning av uppförandet av den angränsande tyska vindkraftparken samt den danska vindkraftpark som nu uppförs på den danska sidan av Kriegers flak. Den undanträngningseffekt som således redan uppstått påverkas inte ytterligare av den nu aktuella vindkraftparken på den svenska delen av Kriegers flak. Det står således klart att alfågeln inte kommer att påverkas negativt av den nu aktuella vindkraftsetableringen.

Vattenfall vill även kort kommentera Naturvårdsverkets påstående att Kriegers flak regionalt utgör ett av alfågeln viktiga övervintringsområden samt att Kriegers flak är identifierat som av nationell betydelse för alfågeln (rapport 6385).

Den rapport till vilken Naturvårdsverket hänvisar är den s.k. ”utsjöbanksinventeringen” som genomfördes för ca tio år sedan i två etapper, varav fågelförekomster endast innefattades i etapp 2. De fågelinventeringar och undersökningar som då gjordes omfattade vissa utvalda bankar, dock exempelvis inte de för alfågeln mycket viktiga Midsjöbankarna och Hoburgs bank. Inte heller

Kriegers flak omfattades av några specifika undersökningar, bortsett från de flyginventeringar som gjorts under vintern 2004 inom ramen för nu aktuellt vindkraftsprojekt. De mycket långtgående slutsatser som Naturvårdsverket drar av nämnda rapport bygger således på ett fullkomligt ofullständigt underlag, där fågelförekomster på de stora utsjöbankarna inte ingått. Vattenfalls uppfattning, vilken vinner stöd av Leif Nilsson (en av Sveriges främsta alfågeexperter, tillika den som utförde fågelinventeringarna till vilka Naturvårdsverket hänvisar), är att Kriegers flak tvärtom är av ytterst marginell betydelse för alfågeln. Mot bakgrund av uppförandet av den tyska vindkraftsparken på Kriegers flak, liksom den danska park som nu är under uppförande, bedöms områdets betydelse därtill ha minskat ytterligare, se bilaga E. Mot bakgrund härav invänder Vattenfall starkt mot Naturvårdsverkets uppfattning i denna del.

Sammantaget kan konstateras att aktuell etablering inte kommer att medföra någon negativ effekt på förutsättningarna att bibehålla/återställa den gynnsamma bevarandestatusen för alfågeln på populationsnivå, vare sig lokal eller ur ett större regionalt perspektiv.

2.2.2.2 Flyttande tranor och rovfåglar

Naturvårdsverket har anfört att verket vidhåller att det är motiverat att införa ett villkor avseende stoppreglering till skydd för tranor och rovfåglar.

Vattenfall hänvisar i denna del till januariyttrandet med följande förtydliganden och tillägg.

Rovfåglars flyttrörelser i sydvästra Östersjön har studerats inom ramen för uppförandet av vindkraftsparken på danska Kriegers flak. Omfattande analyser av risker för passerande rovfåglar har genomförts, men med resultatet att den danska vindkraftsparken inte kommer att ge upphov till en negativ påverkan på flyttande rovfåglar. Slutsatserna av den danska analysen omfattar även en samlad bedömning tillsammans med den svenska och tyska parken vid Kriegers flak.

Vattenfall vill även framhålla att det inte finns något som tyder på att aktuell vindkraftpark skulle innebära någon större kollisionsrisk för rovfåglar oavsett storlek på vindturbinerna. Detaljerade modelleringar från vindkraftsparken på danska Kriegers flak (vilket även innefattar en samlad bedömning av den svenska och tyska vindkraftsparken) visar tvärtom att kollisionsrisken är låg.¹ Den danska modelleringen är utvecklad med stöd av lokala observationer liksom mycket konservativa antaganden om fåglars flygbeteende i vindkraftsparker. Modellen visade för de flesta arter att endast ett fåtal individer årligen riskerade en kollision med vindkraftsparken, med undantag för sparvhök och ormvråk, där antalet individer konservativt uppskattades till tio stycken. Som den danska rapporten visar (se länk) så är dessa siffror så pass låga att de inte bedöms ha någon påverkan för relevanta populationer. Vad beträffar den ökade risken i och med att även den

¹ Niras, 2015, https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Vindenergi/kriegers_flak_offshore_wind_farm_eia_birds_and_bats_technical_report.pdf.

svenska delen av Kriegers flak ianspråkats för vindbruk har Leif Nilsson bedömt att risken för ytterligare fatala kollisioner av rovfåglar är minimal, oavsett om vindkraftparken uppförs enligt nuvarande tillstånd (med fler antal verk) eller om större (men färre) verk uppförs i enlighet med nu yrkad ändring, se bilaga D.4 till januariyttrandet. Det bör vidare noteras att den danska modelleringen även har innefattat den svenska parken. Mot bakgrund av ovan saknas skäl att införa en stoppreglering för rovfågel, i enlighet med Naturvårdsverkets förslag.

2.3 Havs- och vattenmyndigheten

Vattenfall konstaterar inledningsvis att Havs- och vattenmyndigheten (nedan ”HaV”) i föregående yttrande den 31 oktober 2019 till regeringen framförde att det saknades utredning rörande verksamhetens lokalisering. Efter Bolagets kompletterande utredningar i januariyttrandet har HaV nu anfört att myndigheten instämmer i Vattenfalls bedömning att lokaliseringsalternativet Kriegers flak fortsatt är en lämplig plats för en havsbaserad vindkraftpark och att parken bedöms kunna samexistera med andra intressen när hänsyn tas till skyddade naturvärden. Vattenfall konstaterar att det är mycket positivt att HaV delar Bolagets bedömning i denna del.

HaV har i sitt yttrande därtill anfört att ett tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon, LSEZ, inte bör kunna meddelas innan länsstyrelsen meddelat ett Natura 2000-tillstånd. I övrigt har HaV hänvisat till det yttrande som myndigheten ingav till länsstyrelsen den 29 mars 2020. HaV har till länsstyrelsen i huvudsak efterfrågat kompletteringar avseende förekomsten av naturtypen rev inom påverkansområdet, nya beräkningar av påverkan på tumlare där totala antalet störningsdagar för hela anläggningsperioden framgår, redovisning av tydligare villkor för undervattensbuller, redovisning av ytterligare metoder för dämpning av buller så att TTS undviks samt redovisning och anpassning av möjliga skrämsemetoder för tumlare. HaV har därutöver anfört att tidsrestriktioner krävs för impulsivt undervattensbuller liksom för pålning, borrning och sprängning, att det bör tydliggöras att verk inte får placeras på naturtypen rev samt att föreslaget bullervillkor behöver justeras.

Vattenfall bemöter HaV:s yttrande nedan. Vad gäller HaV:s efterfrågade komplettering avseende förekomsten av naturtypen rev inom påverkansområdet och frågor beträffande tumlare hänvisas till Vattenfalls yttrande till länsstyrelsen, se bilaga A.

2.3.1 Frågor rörande ärendets fortsatta handläggning

HaV har anfört att ett tillstånd enligt LSEZ förutsätter att ett Natura 2000-tillstånd har meddelats.

Såsom tidigare framförts delar inte Vattenfall HaV:s bedömning i denna fråga. Skälen härför har utvecklats i januariyttrandet, och bemöts även kort under avsnitt 4 nedan.

2.4 Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen har i sitt yttrande till regeringen anfört att länsstyrelsen kommer att begära in vissa kompletteringar från Bolaget inom ramen för Natura 2000-ärendet. Vattenfall har därefter, den 19 maj 2020, förelagt Bolaget att inkomma med vissa kompletteringar. Dessa kompletteringar har bemötts inom ramen för Bolagets yttrande till länsstyrelsen, se bilaga A.

Övriga frågor besvaras av Vattenfall nedan.

2.4.1 Påverkan på rovfågel

Länsstyrelsen har ställt ett antal kompletterande frågor rörande rovfågel.

Vattenfall hänvisar i denna del till avsnitt 2.2.2.2 ovan. Beträffande länsstyrelsens specifika frågor får Bolaget anföra följande.

Inte heller de olika höjderna av respektive vindkraftpark (dansk, tysk och svensk) bedöms påverka de slutsatser som presenteras under avsnitt 2.2.2.2 ovan. Detta då observationer och modelleringar visar att rovfåglar ofta flyger lågt så pass långt ut i havet. Generellt kan dock sägas att större och färre antal verk sannolikt bedöms öka möjligheten för rovfågel att passera säkert genom parken.

Såsom anförts ovan saknas skäl att införa en stoppreglering för fåglar. Samma slutsats gäller för olika typer av skrämselutrustning. Vattenfall vill dock understryka att Bolaget inte föreslagit att skrämselutrustning ska användas och det har inte heller, såvitt Vattenfall känner till, på annat sätt varit föremål för diskussion i ärendet.

2.4.2 Kontrollprogram

Länsstyrelsen har framfört önskemål om att Vattenfall ska inkomma med ett utkast till kontrollprogram för verksamheten.

Vattenfall avser inte att i detta skede inkomma med ett förslag till kontrollprogram. Skälen härför är framförallt att projektets faktiska anläggande ligger flera år fram i tiden, och att det vid denna tidpunkt inte kan uteslutas att det finns andra typer av metoder för uppföljning och utvärdering, som är bättre lämpade än de metoder som finns tillgängliga idag.

Som framgår av föreslagna villkor kommer Vattenfall att följa upp bl.a. gruppstationens påverkan på bl.a. sjöfart, bottenfaunan (epi- och infaunan), fiskbestånd, fiske, tumlare och säl (inbegripet ett övervakningsprogram med hjälp av s.k. C-POD-stationer som dokumenterar närvaron – akustisk aktivitet – av tumlare före, under och efter byggandet av vindparken), fågelliv samt fladdermöss.

Den detaljerade inriktningen och utformningen av dessa undersökningar ska, efter att tillstånd erhållits, utarbetas i samråd med berörda myndigheter. Enligt villkor 24 ska ett förslag till kontrollprogram lämnas till länsstyrelsen senast tre månader innan respektive skede inleds. Föreslaget villkor 24 borgar för att kontrollprogrammet får en adekvat avgränsning och detaljnivå.

Därutöver kommer Bolaget att bekosta och utföra en stor mängd undersökningsprogram, se villkor 19-23, vilka kommer att fokusera på påverkan av skyddsintressen relaterade till Natura 2000-området Sydvästskånes utsjövatten. Detta inkluderar bl.a. effekterna av undervattensbuller under konstruktionsfasen liksom effekterna under drift- och återställning. Undersökningsprogrammen, som kan vara mer framåtsyftande till sin natur, ska lämnas till länsstyrelsen för godkännande senast sex månader innan byggnads- och anläggningsåtgärder vidtas för gruppstationen. Med ”byggnads- och anläggningsåtgärder” avses *inte* de ”förundersökningar” som avses att utföras inför själva anläggandet, jfr. avsnitt 2.4.4.1 nedan.

2.4.3 Kompensationsåtgärder

Länsstyrelsen har, inom ramen för den parallella Natura 2000-processen, föreslagit att Vattenfall ska föreslå kompensationsåtgärder för den ”skada och betydande störning” som verksamheten kan ge upphov till.

Vattenfall kan konstatera, utifrån genomförda utredningar och undersökningar, att verksamheten inte kommer att ge upphov till någon skada eller betydande störning på så sätt som anges i 7 kap. 28 b § miljöbalken. Av detta skäl kommer Vattenfall inte heller att föreslå någon kompensationsåtgärd enligt 29-29 a §§ samma kapitel, se bilaga B.

Vattenfall är emellertid mån om att kunna genomföra aktuellt projekt med minsta möjliga intrång på miljön. Av detta skäl har Vattenfall påbörjat en studie, som avser att utreda möjligheten att, inför utläggandet av kablar till havs, kunna ”skrapa” bort blåmusselrev från havsbotten längs den mest musselrika kabelsträckan om ca tre kilometer (likt man gör när man fiskar blåmusslor), för att sedan placera ut aktuell ”fångst” på annat lämpligt ställe (eller, om möjligt, på samma ställe som där revförekomsten först påträffades). Aktuell åtgärd skulle till viss grad kunna kompensera för det fysiska intrång som verksamheten (permanent eller tillfälligt) medför på havsbotten. Metoder för infångning av blåmusslor finns redan utvecklade hos danska musselfiskare, om än att tekniken behöver studeras ytterligare för att kunna användas i samverkan med anläggande av vindkraft.

Det är dock för tidigt att i dagsläget uttala sig om huruvida aktuell åtgärd är tekniskt möjlig att genomföra i aktuellt fall, och framförallt om så kan ske i en rimlig skala, och om resultatet i så fall skulle bli verkningsfullt. Vattenfall åtar sig emellertid att redovisa resultatet av nämnda

undersökning till länsstyrelsen, för att (om det bedöms möjligt och ekonomiskt rimligt) addera detta till de omfattande undersökningsprogram som redan finns för verksamheten (se villkor 19-23).

2.4.4 Övrigt

2.4.4.1 Geofysiska undersökningar m.m.

Länsstyrelsen har slutligen anfört att de metoder som kommer att användas för geofysiska undersökningar inför själva anläggandet *i sig* kan utgöra åtgärder vilka behöver prövas, liksom eventuell sprängning av UXO.

Vattenfall får inledningsvis poängtera att Bolaget är av uppfattningen att de geofysiska och geotekniska undersökningar som planeras ryms inom ramen för redan meddelade konstruktionstillstånd. För att undvika varje tvivel om vad ett framtida tillstånd omfattar har Vattenfall emellertid valt att på ett tydligare sätt beskriva och konsekvensbedöma planerade geofysiska och geotekniska undersökningar, i syfte att visa på dessa undersökningars omgivningspåverkan. En komplettering av ingiven MKB i detta avseende biläggs yttrandet, se bilaga G.

Sammanfattningsvis visar den kompletterande bedömningen att de planerade undersökningarna är begränsade i såväl tid som geografisk omfattning. Enligt den kompletterande MKB:n kommer utredningarna inte, vare sig självständigt eller i kombination med redan planerade anläggningsarbeten, att innebära en betydande påverkan på marina däggdjur, fåglar, fisk eller fiske i området. Vattenfall föreslår att även redovisade geotekniska och geofysiska undersökningar omfattas av motsvarande tidsrestriktioner som för anläggande (pållning) av vindkraftparken i övrigt samt att s.k. ”soft-start” används, se bilaga B.

Aktuell ansökan avser ett tillstånd med en giltighetstid om 35 år från den dag verksamhetsutövaren anmäler till länsstyrelsen att verksamheten eller del av denna tagits i drift. Det bör noteras att de undersökningar som kommer att vidtas inför själva anläggandet (jfr. ovan), liksom själva anläggandet i sig, *inte* innebär att verksamheten eller delar av den tagits i drift.

2.4.4.2 UXO

Vad beträffar frågan om UXO finns i dagsläget inga indikationer på att odetonerade stridsmedel finns i anläggningsområdet, detta mot bakgrund dels av [tidigare genomförda utredningar] samt att det under lång tid bedrivits ett aktivt trålfiske i hela det aktuella området. Detaljerade undersökningar kommer dock att genomföras inför anläggandet, för att verifiera detta. Om eventuellt objekt mot förmodan skulle hittas kommer detta objekt att undvikas genom att antingen flytta aktuellt vindkraftverk, eller att justera den aktuella kabelns sträckning. Normalt är det dock önskvärt om identifierade stridsmedel på havsbotten kan omintetgöras, till skydd för bl.a. nödankrande fartyg. Av denna anledning kommer Vattenfall, för det fall att UXO identifieras, att

kontakta relevanta myndigheter för att efterhöra om myndigheten hellre ser att stridsmedlet tas omhand.

Ovan återspeglas i föreslaget villkor 8.

2.4.4.3 Sandutvinning

Om potentiell sandutvinning blir aktuellt bör befintliga vindkraftparker tas i beaktande vid denna prövning. Även Vattenfall kommer, i den detaljerade erosionsriskbedömningen, att ta höjd för eventuella framtida verksamheter vilka kan påverka erosionsrisken.

2.5 Svensk Vindenergi

Svensk Vindenergi har i sitt yttrande bl.a. betonat Sveriges behov av en utbyggnad av havsbaserad vindkraft och vikten av att göra klimatnyttaberäkningar av konsekvenserna i ansökan. Svensk Vindenergi har vidare uppmanat regeringen att tillvarata Kriegers flak som är en av få platser som är väl lämpade för vindkraft ekonomiskt, socialt och miljömässigt där projektet har samtliga förutsättningar som krävs för att kunna realiserats som bl.a. erfaren projektägare, möjlighet till finansiering och nätanslutning.

Vattenfall ser mycket positivt på yttrandet från Svensk Vindenergi som bekräftar Bolagets och dess experters bedömningar, resonemang och slutsatser.

3 Sammanfattande slutsatser

3.1 Projektets påverkan på skyddade arter m.m.

Ingen remissmyndighet, med undantag för Energimyndigheten och Svensk Vindenergi, har uttryckligen lyft den aktuella vindkraftparkens betydande klimatnytta. Detta anser Vattenfall vara olyckligt, då projektet har stor potential att på ett konkret sätt bidra till Sveriges (och FN:s) bindande klimatmål. Men anledning härav vill Vattenfall själv lyfta följande.

Vattenfalls vindkraftsprojekt vid Kriegers flak är ett angeläget och unikt vindkraftsprojekt. Den färdiga vindkraftsparken beräknas kunna producera mellan 2,3 och 2,8 TWh årligen (beroende av slutlig val av turbin). Projektet har redan tillståndsprövats tidigare men har av olika anledningar, utanför Vattenfalls kontroll, fördröjts. Vidare har ett s.k. Natura 2000-område inrättats i direkt anslutning till planerad park och i viss mån överlappande delar av densamma efter det att det ursprungliga tillståndet meddelats. Den utdragna prövningen av projektet har emellertid varit positiv i så måtto att underlaget för ansökan och MKB:n är omfattande och rymmer ledande forskares bedömningar och slutsatser under en längre period. Vidare har ansökan och dess underlag bedömts vid ett flertal tillfällen av myndigheter och andra, och Vattenfall har mot bakgrund härav kunnat presentera en långtgående och detaljerad lista med villkor och åtaganden för

att minimera en potentiell omgivningspåverkan som efter varje remissomgång förfinats och anpassats efter relevanta synpunkter från myndigheterna.

Vad gäller den parallella Natura 2000-prövningen kan följande konstateras. Aktuell vindkraftpark är endast till en mindre del belägen inom Natura 2000-området Sydvästkånes utsjövatten. Vare sig de i området utpekade livsmiljöerna sublittorala sandbankar eller rev kommer att påverkas på ett otillåtet sätt. Detsamma gäller för de utpekade arterna tumlare, gråsäl och knobbsäl (såvitt avser Östersjötummlaren, se nedan). Beträffande potentiell påverkan på alfågeln förekommer dessa endast sporadiskt i exploateringsområdet. Detta gällde även före det att vindkraftparker uppfördes på tyska delen av Kriegers flak och nu den danska delen. Det står således klart att inte heller alfågeln, som en – i och för sig sparsamt – förekommande art inom området, kommer att påverkas negativt av den nu aktuella vindkraftsetableringen.

Vad vidare gäller potentiell påverkan på den hårt ansatta populationen av Östersjötummlare kommer försiktighetsåtgärder att vidtas i syfte att minimera omgivningsbuller, skrämja bort tumlare, m.m. En väsentlig del av undvikande av en påverkan på en Östersjötummlare är vidare undvikande av de perioder där dessa tumlare riskerar att befinna sig i området. Härvid har Vattenfall hörsammat flera av remissinstansernas krav på en längre period under vilka störande arbetena inte får genomföras. I sammanhanget kan inte heller bortses från det faktum att den effektiva tiden för pålning förväntas vara ca 8-11 dagar, under *en* säsong. Det är således en i tid begränsad påverkan för att i andra vågskålen kunna uppföra och driva en vindkraftpark med ansevärd produktion av förnybar el.

Sammanfattningsvis anser Vattenfall mot bakgrund av vad som anförts ovan samt i ljuset av anlitade experters bedömningar att aktuell vindkraftpark inte kommer att motverka syftet med aktuellt Natura 2000-område, eller i övrigt påverka skyddade arters bevarandestatus negativt. Det måste således stå klart att tillstånd ska meddelas och att så ska ske med de villkor som föreslagits. Detta blir än mer angeläget i ljuset av den klimatnytta som projektet på ett konkret sätt kan bidra till.

3.2 Projektets klimatnytta samt nyttan för energiförsörjningen i Skåne

3.2.1 Havsbaserad vindkrafts betydelse för Sveriges mål om helt förnybar energi och åtagande i FN:s Parisavtal

I december 2015 slöts, inom ramen för FN:s klimatkonvention, ett rättsligt bindande avtal, det s.k. Parisavtalet. Genom avtalet har världens länder enats om en gemensam plan för att minska klimatutsläppen. Som en nyckelkomponent i Sveriges ansträngningar att leva upp till Parisavtalet antog Sverige 2017 ett klimatpolitiskt ramverk bestående av en klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Allt för att Sverige ska leva upp till de långsiktiga målen – att elproduktionen ska vara 100 procent förnybar till år 2040 och att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser år

2045. Härutöver har Sverige även åtagit sig att leva upp till internationella klimatåtaganden som ett av EU:s medlemsländer.

Energimyndigheten och Naturvårdsverket har, utifrån hur kostnadsbilden och potentialen ser ut idag, antagit att den elproduktion som kommer att behöva tillkomma till år 2040 i huvudsak kommer att utgöras av vindkraft. Med hänsyn till antagandet och utgångspunkten att elproduktionen ska vara 100 procent förnybar till år 2040 har myndigheterna bedömt att det behövs byggas ut motsvarande 100 TWh vindkraft de närmaste 20 till 30 åren.²

En avgörande pusselbit i Sveriges klimat- och energiomställning är således vindkraft – en förnybar energikälla som vid produktion inte ger upphov till några utsläpp av växthusgaser. Mot bakgrund av att Sverige har mycket goda förutsättningar för vindkraft till havs och att havsbaserad vindkraft utgör en synnerligen resurseffektiv elproducent (vindkraft till havs kan ofta byggas högre samt i större skala än de på land) är utbyggnaden av vindkraftverk till havs särskilt angeläget. Energimyndigheten har anfört att ambitionen borde vara omkring 50 TWh havsbaserad vindkraft.

Dessvärre ser vindkraftsutbyggnaden efter 2022/2023 mindre lovande ut. Såväl Energimyndigheten som Naturvårdsverket har uttryckt en oro över att det tillkommer för få nya tillstånd och att många ansökningar avslås eller minskas ned under processens gång.³ HaV har inte heller lyckats få fram tillräckligt stora områden för att täcka de framtida behoven om 50 TWh havsbaserad vindkraft. De områden som HaV anger för energiutvinning i havsplanerna möjliggör för endast sammanlagt ungefär 23 TWh till 31 TWh i årlig elproduktion. Här ingår också de områden där det finns tillstånd att uppföra vindkraftsanläggningar, däribland Kriegers flak.

Med hänsyn till världens behov av en klimat- och energiomställning är det av stor vikt att Sverige lever upp till sina åtaganden och mål. En viktig grundsten i den svenska utvecklingen för att uppnå målen är havsbaserad vindkraftverk. En förutsättning för att Sverige ska lyckas är emellertid att det ges tillstånd att tillvarata de möjliga platser som är väl lämpade för vindkraft till havs – varvid en av dem är Kriegers flak.

3.2.2 Den havsbaserade vindkraftsparkens betydelse för Skåne

3.2.2.1 Allmänt

Som har konstaterats ovan utgör produktion av förnybar energi ett starkt allmänintresse såväl nationellt som internationellt. Ett betydande tillskott av förnybar energi i elområde 4, vilket vindkraftsparken planeras att anslutas till, är därutöver särskilt angeläget.⁴ Detta eftersom behov av

² Energimyndigheten och Naturvårdsverket, *Nulägesbeskrivning, Strategi för hållbar vindkraft Del I Bakgrund, nuläge och utmaningar*, 2019.

³ A.a.

⁴ Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 8 december 2015 i mål nr M 6960-14.

förnybar energi i södra Sverige generellt är stort samtidigt som det överlag produceras och byggs ut för lite.

Skåne län utgör inget undantag detta hänseende. I länet används drygt fyra gånger mer el än vad som produceras i länet.⁵ Den befintliga vindkraften i länet uppgick endast till 1,6 TWh år 2019⁶ och den planerade utbyggnaden är nästan obefintlig.⁷

Länsstyrelsens klimat- och energistrategi för Skåne slår fast målet att 80 procent av den totala elanvändningen i Skåne ska vara förnybar 2030, vilket kräver ytterligare minst 3 TWh förnybar el.⁸ Planerad produktion vid Kriegers flak av 2,6 TWh vindel skulle motsvara 20 procent av länets elanvändning och 87 procent av de 3 TWh som behövs för att uppnå målet till 2030. Enligt nuvarande planer förväntas vindkraftsparken vid Kriegers flak vara i drift 2027.

Det kan i sammanhanget även lyftas att Energimyndigheten och Naturvårdsverket har föreslagit att de 100 TWh vindkraft som bedöms behöva byggas ut till 2040 ska fördelas på samtliga Sveriges län, där länsstyrelserna i samverkan med kommunerna ska finna lämpliga områden för att kunna uppnå länets föreslagna nivå.⁹ Med hänsyn till Skånes idag begränsade produktion av vindkraft och begränsade planerade utbyggnad av densamma skulle den planerade vindkraftsparkens produktion om 2,6 TWh sannolikt spela en viktig roll för att uppfylla det kommande förslaget till utbyggnadsnivå i Skåne.

3.2.2.2 Vindkraftsparken kan minska klimatutsläppen

Aktuell vindkraftspark skulle innebära att utsläppen av koldioxid minskade med cirka 1,5 miljoner ton om året, baserat på en produktion om 2,6 TWh.¹⁰ Det motsvarar 28 procent av utsläppen av växthusgaser i Skåne och cirka tre procent av Sveriges utsläpp. Planerad vindkraftspark skulle alltså bidra till en minskning motsvarande en fjärdedel av Skånes totala utsläpp av koldioxid, och projektet har således en reell möjlighet att bidra till Sveriges klimatmål.

⁵ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/energi/energibalanser/kommunal-och-regional-energistatistik/>.

⁶ Energimyndigheten, vindkraftsstatistik; https://pxexternal.energimyndigheten.se/pxweb/sv/Vindkraftsstatistik/Vindkraftsstatistik/EN0105_3.px/.

⁷ Westander, *Klimat och Energistatistik över vindkraftsansökningar och samrådsunderlag*, april 2020.

⁸ Länsstyrelsen i Skåne län, *Ett klimatneutralt och fossilbränslefritt Skåne, Klimat- och energistrategi för Skåne*, 2018:17, 2018.

⁹ Energimyndigheten och Naturvårdsverket, *Nulägesbeskrivning, Strategi för hållbar vindkraft Del I Bakgrund, nuläge och utmaningar*, 2019.

¹⁰ Nätverket Vindkraftens klimatnytta, *Vindkraftens klimatnytta i miljöprövningen*, 2020; https://7f94ab9b-b2cc-453c-8243-dd17bd82407f.filesusr.com/ugd/361822_52e9418104f042ddb2ce222d41e576eb.pdf.

3.2.2.3 Vindkraftsparken kan skapa nya jobb och skatteintäkter

Vindkraftsparken planeras att skapa upp till 3 800 årsarbeten under hela projektets livslängd. De samhällsekonomiska värdena uppskattas av Vattenfall till ca 1,4 miljarder kronor. Både sysselsättningen och de samhällsekonomiska värden kommer i hög utsträckning lokal- och regional-samhället till nytta.

3.2.2.4 Vindkraft i Skåne har hög acceptans

Sammantaget vill 82 procent av allmänheten i Skåne satsa mer eller lika mycket som idag på vindkraftsutbyggnaden, enligt SOM-institutets attitydmätningar.¹¹ Det betyder att det finns en stor acceptans för fortsatt utbyggnad av vindkraft.

3.2.2.5 Sammanfattning

För Skåne torde en utbyggd havsbaserad vindkraft, i jämförelsevis med vattenkraften i norr, vara en viktig del i länets energi- och klimatomställning. Detta eftersom behovet av förnyelsebar energi är stort i länet men även för att länsstyrelsen, med hänsyn till det nationella målet om 100 procent förnybar elproduktion 2040, har en skyldighet att verka för att öka andelen förnybar energi i länet.¹² Den planerade vindkraftsparken vid Kriegers flak skulle härvid innebära ett reellt steg i rätt riktning mot detta mål och länets framtida behov av förnyelsebar energi. Projektet skulle även bidra till bl.a. minskade utsläpp av koldioxid samt nya arbeten och skatteintäkter.

4 Ärendets fortsatta handläggning m.m.

Såsom tidigare beskrivits pågår för närvarande en parallell Natura 2000-prövning vid länsstyrelsen och Vattenfall Vindkraft AB respektive Vattenfall Eldistribution AB har denna dag även bemött de synpunkter som inkommit inom ramen för detta ärende. Under hösten 2020 kommer Vattenfall Eldistribution AB vidare att ansöka om tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken, till de arbeten i vatten som behöver utföras inom svenskt territorialvatten (för utläggandet av exportkablen).

Aktuellt projekt, med hittills sex avslutade samt pågående parallella processer, visar på vikten av en förutsebarhet i respektive prövning. Många av de synpunkter och önskemål om kompletteringar som nu bemötts av Bolaget har framställts mycket sent i prövningen, vilket Vattenfall anser vara mycket olyckligt. Förevarande prövning har till hösten 2020 pågått i två år – och sedan det ursprungliga tillståndet meddelades i snart 15 år – och det har således funnits god tid (såväl under processen som under föregående samråd) att framställa sådana synpunkter.

¹¹ Regional energiopinion, *Inställning till olika energikällor, länsvis redovisning 2001–2018*, 2019.

¹² Regeringsbeslut den 18 december 2018, Fi2018/03219/SFÖ och Fi2018/03233/SFÖ m.fl., *Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende länsstyrelserna*.

Antalet parallella prövningar innebär också att respektive prövning måste handläggas med erforderlig skyndsamhet, eftersom det annars finns en risk för att någon process drar ut på tiden, och att resterande tillstånd då behöver omprövas (såsom exempelvis var fallet rörande Vattenfalls ansökan om nätkoncession, där beslutet från regeringen inte vann laga kraft förrän nio år efter det att ansökan först ingavs).

Naturvårdsverket och HaV har framfört att ett Natura 2000-tillstånd är en förutsättning för att ett tillstånd enligt LSEZ ska kunna ges. Vattenfall har utvecklat sin inställning härtill i januariyttrande. Bolaget vill dock återigen förtydliga och tillägga följande.

Frågan som Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) ställde sig i avgörandet den 17 november 2015 i mål nr 4158-14 och 4159-14 var om det står i strid med någon rättsregel att fastställa en arbetsplan enligt väglagen (1971:948) innan ett tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken lämnas. HFD konstaterade inledningsvis att väglagen och miljöbalken är parallellt tillämpliga och att det inte finns några bestämmelser om i vilken ordning enligt de olika regelverken ska ske. Som svar på sin ställda fråga fann domstolen att det inte strider mot någon rättsregel att fastställa en arbetsplan enligt väglagen innan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken har lämnats. HFD konstaterade vidare att en annan sak är att en användning av mark och vatten som omfattar verksamheter eller åtgärder som kräver sådant tillstånd inte får komma till stånd innan tillståndet har lämnats (jfr. 4 kap. 8 miljöbalken).

Mot bakgrund av HFD:s anförda och med hänsyn till att LSEZ (liksom väglagen) är parallellt tillämplig med miljöbalken och att det inte finns några bestämmelser om i vilken ordning de olika regelverken ska ske menar Bolaget med bestämdhet, återigen, att det finns förutsättningar att meddela tillstånd i enlighet med Bolagets yrkanden. Utifrån HFD:s tydliga ställningstagande menar Bolaget att det inte råder någon tvekan över att HFD tolkar 4 kap. 8 § miljöbalken och dess förarbeten på samma sätt som Bolaget. Att domstolen i sin bedömning skulle ha vägt in att en tillståndsprövning enligt Natura 2000-reglerna var genomförda vid tidpunkten finns inget stöd för i avgörandet. Tvärtom angav domstolen – efter att ovan refererade rättsliga bedömning hade gjorts – att domstolen ”antecknar att Natura 2000-prövningarna [...] numera är slutförda”. Bolaget får även i sammanhanget kort lyfta att Naturvårdsverkets hänvisning till minerallagen (1991:45), på de grunder som myndigheten själva anför, inte är relevant i nu aktuellt fall.

Vattenfall hemställer således återigen att regeringen fortskrider med aktuell handläggning och meddelar beslut oberoende av övriga prövningar. Att prövningsregelverket, enligt Bolagets uppfattning, är otidsenligt och bidrar till en fragmentering av prövningen är inget som ska ligga Bolaget till last.

Vattenfall har på ett gediget och metodiskt sätt bemött samtliga inkomna önskemål om kompletteringar samt synpunkter på ansökan, varför Bolaget nu emotser respektive remissinstans slutliga

synpunkter över den aktuella ansökan. Efter att Vattenfall beretts tillfälle att bemöta dessa slutliga synpunkter över ansökan, bör ärendet – under hösten 2020 – vara klart för avgörande.

VATTENFALL VINDKRAFT AB, genom

Emma Lund
Advokat

Mikael Berglund
Advokat

Bilagor

- A. Kopia av yttrande till länsstyrelsen daterat 10 juli 2020.
- B. Konsoliderad version av yrkanden och villkor.
- C. Videoundersökning och naturtypskartering av vindkraftpark och kabeldragningsytor vid svenska Kriegers flak 2020, Medins Havs och Vattenkonsulter AB, 2020.
- D. Natura 2000-naturtyper och påverkan från grumling, sedimentpålagring och elektromagnetiska fält, Medins Havs och Vattenkonsulter AB, *version 2.0*, 2020.
- E. Kriegers Flaks betydelse för alfågel i relation till planer på vindkraft, Leif Nilsson, 2020.
 - E.1 Utbyggnad av vindkraft på Kriegers Flak i relation till fågelförekomsten inom Natura 2000-områdena i sydvästra Skåne, Leif Nilsson, 2020.
 - E.2 Changes in numbers and distribution of wintering Long-tailed Ducks *Clangula hyemalis* in Swedish waters during the last fifty years, Leif Nilsson, ORNIS SVECICA 26:162–176, 2016.
- F. Kompletterande bedömning tumlare, Jakob Tougaard m.fl., 2020.
- G. Konsekvenser av geofysiska och geotekniska undersökningar m.m., Ramboll Sweden AB, 2020.